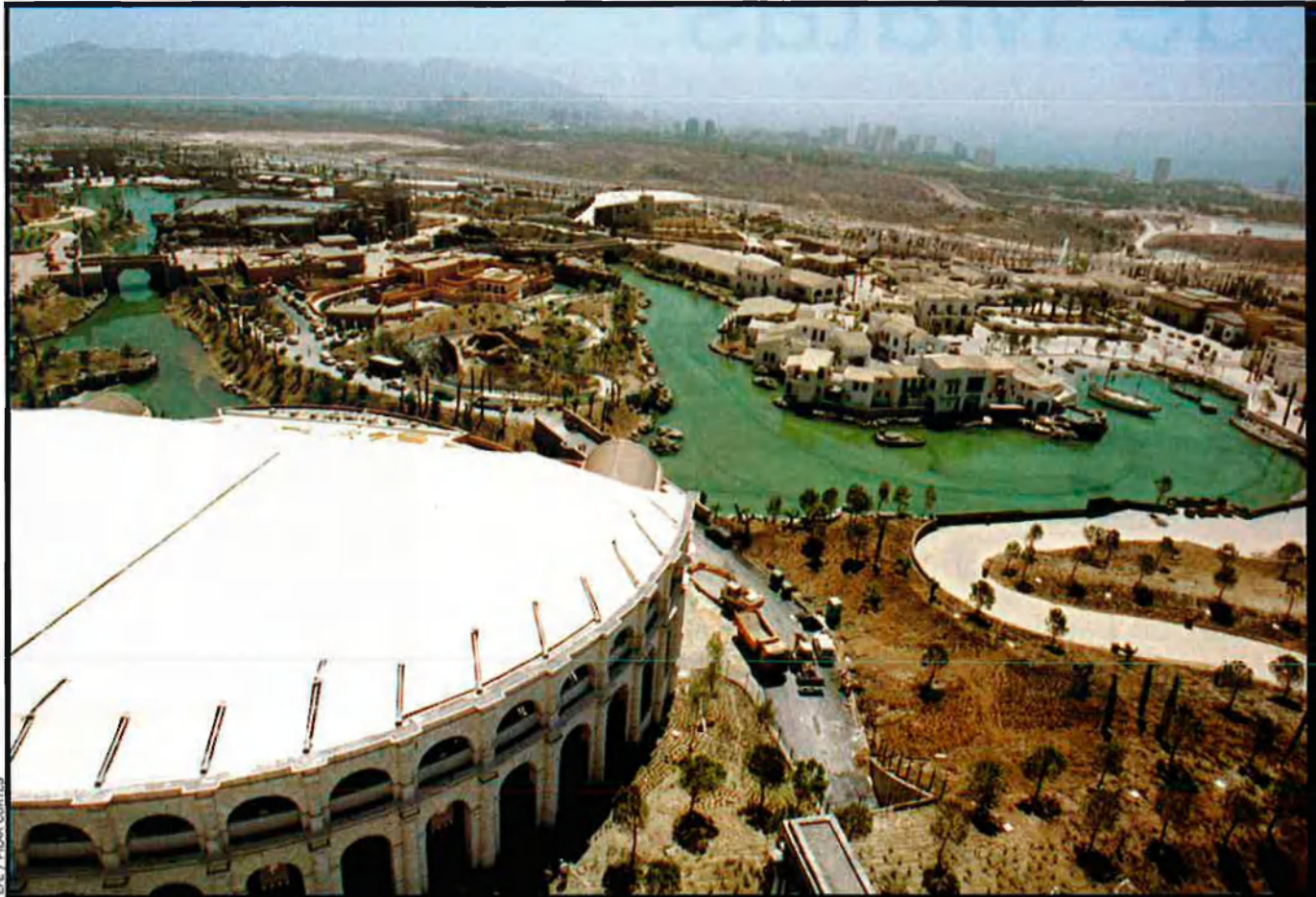

Terra contra **natura**

Panoràmica de Terra Mítica presa des de la considerable alçada d'El vol del Fènix, una de les grans atraccions d'aquest parc temàtic.

L'impacte sobre el territori del parc d'oci de Benidorm i l'expansió urbanística que arrossega a la Marina Baixa podrien esdevenir una altra àrea temàtica, aquesta vegada, d'educació ambiental. El complex lúdic, sorgit de les cendres d'un sòl cremat per un incendi forestal el 1992, empeny al consum il·limitat i especulatiu del territori, alhora que incrementa la mancança d'aigua en una comarca eminentment turística on el dèficit hídric és endèmic.

La construcció de Terra Mítica no solament ha generat un fort confrontament polític pel seu finançament i utilització pública, sinó que també ha desencadenat un seguit de denúncies arran de diversos tipus d'agressions directes sobre el medi i de les conseqüències futures sobre l'entorn. La demanda de cabals, la destruc-

ció de barrancs, la modificació del traçat de vies pecuàries, la instal·lació d'abocadors, dessaladores, camps de golf o la contaminació acústica són una significativa mostra dels impactes ambientals generats i intensificats pel complex d'oci.

Els ecologistes de la Marina Baixa recorden ben nítidament quan l'agost del

1992 es va calar foc –“intencionadament”, diuen– a la pinada de la serra Cortina, entre les poblacions de Finestrat i Benidorm. Aleshores, l'actual president de la Generalitat Valenciana, Eduardo Zaplana, era l'alcalde de la capital de la comarca i “pregonava que faria tot el possible perquè no es perdera cap metre quadrat més d'aquest indret

Obres de construcció del complex benidormer, elevat sobre uns terrenys cremats l'estiu de l'any 1992. Al fons, la cala Finestrat.

La llei forestal valenciana de 1993 no permetia reclassificar els terrenys cremats en què hi ha Terra Mítica, si no era per a fer serveis públics. Però tota obra pública no és un servei públic, com bé ho demostra aquest parc, on es fan actuacions privades

emblemàtic, i pulmó de la castigada zona”, recorda el portaveu del Grup Ecologista Xoriguer de la Vila Joiosa, Jaume Vaello. La superfície de la muntanya que mira els alts edificis vora la Mediterrània, efectivament, s’ha aprofitat, però “ha passat tot el contrari a la promesa política; en lloc de recuperar l’entorn des del punt de vista ecològic s’ha fet des del vessant econòmic. El creixement de Terra Mítica ha exigut l’obertura de nombrosos vials, alhora que ha donat raó de ser a nous hotels, camps de golf i a la modificació de plans parcials urba-

nístics dels municipis del seu voltant, com ara l'Alfàs del Pi, Altea, la Nucia, Polop o la Vila per tal d'ampliar les edificacions", explica Vaello, qui lamenta que la "febre del taulell arriba als llocs més inversemblants, com el complex Convent de les Monges, entre Polop i la Nucia, la cala de Finestrat o la serra de Bèrnia".

El territori incendiat, segons la llei forestal valenciana del 1993, no es pot reclassificar. En el cas de la superfície ocupada actualment pel complex temàtic, considerada rústica de protecció especial, el Govern autonòmic es va emparar en l'article setè de la normativa —a fi d'autoritzar edificis, hotels i camps de golf— el qual diu que l'administració central o local podrà construir infraestructures per a serveis públics en sòls cremats. Però tota obra pública no és un servei públic, com bé ho demostra Terra Mítica, on es fan actuacions privades. A més a més, no es va fer la preceptiva declaració d'interès comunitari, un tràmit que requereix que no hi haja terrenys urbanitzables a cinc quilòmetres i el parc es troba a menys distància dels nuclis de Benidorm i Finestrat.

Afecció dels barrancs. A principis del juny passat, la Confederació Hidrogràfica del Xúquer (CHX) va donar ordre de paraitzar els treballs de construcció de dos camps de golf i dos hotels de luxe —quatre i cinc estrelles— al costat de Terra Mítica, previstos en el pla especial del complex. L'organisme de la conca, presidit per Juan Manuel Aragonés, va prendre aquesta decisió després de comprovar, arran d'una denúncia del grup municipal socialista —en l'oposició—, segons la qual s'havien soterrat diversos barrancs i els moviments de terra afectaven torrents d'aigües pluvials procedents de la serra Cortina.

Els projectes paraitzats disposaven d'una llicència provisional, a pesar de l'informe dels enginyers municipals de Benidorm. El dictamen dels tècnics destaca que la promotora Xeresa Golf no va aportar cap documentació sobre la destrucció de rambles ni va demanar autoritzacions del Ministeri de Foment per la servitud amb l'autopista A-7. Tampoc no va justificar el desviament de les vies

pecuàries o sobre els efectes en un jaciment arqueològic sobre el qual es volia construir un dels camps esportius.

La portaveu socialista a Benidorm, Encarna Llinares, critica la "lleugeresa amb què el consistori dóna les llicències". I Jaume Vaello manifesta el seu malestar perquè "aquestes actuacions necessiten d'un estudi d'impacte ambiental, independentment del pla especial".

A l'actuació de la CHX, paradoxalment, va seguir l'anunci de la Comissió Europea de la seua voluntat d'investigar la compatibilitat dels avals atorgats per l'executiu valencià a diverses entitats bancàries i a la Societat Pública Parc Temàtic d'Alacant per tal de finançar Terra Mítica. Brussel·les qüestiona la legalitat d'un préstec participatiu de 8.119 milions de pessetes concedit per l'empresa pública i la possible aportació de 5.989 milions al complex feta per l'Agència Valenciana de Turisme, segons el comunicat informatiu de la Comissió.

El contenciós s'enceta en les vies pecuàries. Ecologistes en Acció va impugnar el pla especial director d'u-

El negre asfalt del pàrquing del recinte ha substituït l'antlc verd de la vegetació.

Brussel·les qüestiona la legalitat de 14.000 milions de pessetes públics cedits per finançar el parc

sos i infraestructures del parc temàtic de Benidorm i Finestrat (novembre 1997) arran de la decisió de modificar el traçat de quatre vies pecuàries a l'octubre de 1999. Per aquest motiu, l'advocat José Luis Ramos va presentar un recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia del País Valencià (a principis d'aquest any es va presentar la documentació de la demanda i va ser admès a tràmit).

Les vies pecuàries "són considerades de domini públic, no es poden ni ocupar, ni transformar, ni trencar, ni comprar, només permutar, però la seua desafecció encara no s'havia produït", adverteix Carles Arribas, portaveu d'Ecologistes en Acció al País Valencià. Arribas recorda que la reforma parcial de les vies de la Cala, del Camposanto, de l'Alt Vivers i de la Bassa "suposava un incompliment manifest de la llei 3/1995 de vies pecuàries, la qual només preveu el canvi de les vies "per interès particular de forma excepcional i motivada". El conseller de Medi Ambient, Fernando Modrego —qui va ser un dels responsables del Pla especial de Terra Mítica durant la seua estada a la Conselleria d'Obres Públiques la passada legislatura— va iniciar l'expedient de desafecció de les vies pecuàries mencionades el 5 de juny de 2000 (dia mundial del medi ambient), la qual cosa "continua demostrant que l'ocupació d'aquest espai va ser il·legal", insisteix Arribas.

La batalla per l'aigua. Els requeriments per obtenir cabals per a la Marina Baixa són un clàssic en una comarca on aquest recurs bàsic per a la vida ho és també per a la seua economia, basada en el turisme. El dèficit hídric d'aquesta comarca es reconeix definitivament en el Pla Hidrològic del Xúquer, aprovat l'estiu de 1998, i la llei del Pla Hidrològic espanyol (PHN) torna a reconèixer la necessitat d'enviar aigua a aquesta zona.

El pla de conca va aprovar un transvasament del Xúquer de fins 80 hectòmetres anuals per a la Marina Baixa, el Vinalopó i l'Alacantí, malgrat l'escassetat d'estudis sobre el cabal suposadament excedentari del riu valencià. L'adjudicació de les obres per construir el canal

per fer aquest desviament es farà al setembre, segons l'empresa promotora Aigües del Xúquer. El PHN també destina un percentatge del transvasament de l'Ebre a aquesta comarca. Mentrestant les infraestructures hidràuliques encara no s'han fet, el consum creix i la confederació es veu obligada a realitzar, cada any, cessions urgents de cabals del Xúquer emmagatzemats a l'embassament d'Alarcón, a través de l'aqüeducte Tejo-Segura.

La implantació de Terra Mítica no ha millorat la sobreexplotació i salinització dels aqüífers, ni inspira la gestió sostenible dels cabals; ben al contrari, un estudi del departament d'economia de la Universitat Jaume I de Castelló (UJI) adverteix que les instal·lacions d'oci duplicaran el dèficit hídric de la comarca de cara al 2002 "per la major aflluència de població, tant residencial com estacional", conclou.

La investigació estima que el dèficit de 19,90 hectòmetres cúbics en la Marina Baixa, segons la CHX, serà de 33,26 hm³, mentre que aquest valor l'any 2012 no es quedarà en els 34,20 hm³, sinó que arribarà, segons l'anàlisi, fins als 57,80 hm³. Els requeriments d'aigua per dia augmentaran en 1.200 hm³, segons la UJI, a causa de l'oferta de 4.000 noves places d'hotel a l'entorn de Terra Mítica d'ací a un parell d'anys.

El consum directe d'aigua de les instal·lacions temàtiques, segons la Conselleria d'Obres Públiques, dirigida per José Ramón García Antón, és "mínim", al voltant de 20 litres per segon, ja que les atraccions podran funcionar amb aigua dessalada.

La UJI aconsella construir plantes dessaladores en la Marina Baixa, perquè la indústria turística es pot permetre pagar l'alt cost d'aquestes instal·lacions. Per la seua banda la direcció del parc assegurava l'estiu passat que ja en disposava d'una, encara que no havia obtingut cap permís de la Conselleria de Medi Ambient. Però el concurs d'aquesta instal·lació es va fer públic fa uns mesos; de fet, José Ramón García Antón, va reconèixer en una resposta als ecologistes la seua voluntat d'executar-la. Quan la maquinària de desalació estiga, finalment, en marxa, caldrà mirar amb

lupa com es gestionen els perillosos residus d'elevades concentracions de sal, la salmorra.

Què fer amb els residus. El fem és un altre dels gran problemes amb què es troba el desenvolupament depredador dels recursos naturals. Recentment, el departament autonòmic dirigit per Modrego va presentar el Pla Zonal de Residus amb la diagnosi sobre les infraestructures de tractament de residus sòlids urbans a la Marina –Alta i Baixa– i l'Alacantí. Medi Ambient proposa construir una planta de tractament en partides de la Vila Joiosa, Relleu o el Campello, oferta que ja ha rebut el més ferm rebuig de grups ecologistes com ara l'organització Xoriguer. "Es dissenya una infraestructura que done servei a 52 municipis i com és que no s'ubica en la localitat que més residus genera, Benidorm?", es pregunta Jaume Vaello, al temps que destaca que aquesta imposició i el continu transport del fem "incompleix les directrius de proximitat i autosuficiència de la nova llei de residus de la Comunitat Valenciana". Els ecologistes

Terra Mítica duplicarà el dèficit hídric de la Marina Baixa de cara al 2002.

La UJI aconsella construir plantes dessaladores, ja que la indústria turística té prou recursos per poder pagar-les

veuen que amb els nous plans del Consell en matèria de residus "s'allunya la culminació de la reducció, reutilització i reciclatge de les deixalles, i es torna a deixar de banda la prioritària recollida selectiva en origen".

Quant al trànsit, una vella queixa dels ecologistes es manté actual: la construcció de carreteres "afavoreix descaradament la circulació de pas, però no el ciutadà, el qual veu com es desvertebra el seu medi urbà", segons els ecologistes. Vaello posa l'exemple de la Vila: "Fa vuit anys que lluitem contra una variant sense declaració d'impacte ambiental. Una barrera que implicarà una enorme pèrdua de patrimoni cultural, ecològic i social."

Més soroll per a la natura. Un altre impacte ambiental agreujat per Terra Mítica en el seu entorn és el del soroll. El creixement de la Marina Baixa no té en compte l'increment dels decibels provocat per una població desmesurada. A més a més, aquesta promoció urbanística i oferta lúdica és aliena a la llei de protecció contra la contaminació acústica que prepara la Conselleria de Medi Ambient.

El departament autonòmic dirigit per Fernando Modrego pretén limitar el desenvolupament urbà en les zones amb un elevat nivell de soroll, segons l'esborrany de la normativa valenciana, ja que disposa que els plans acústics municipals s'incorporen als planejaments de cadascuna de les localitats

Aquests arguments dibuixen la postal de vacances estiuenques més insostenible, alhora que fan difícil la voluntat de conservació publicitada per la Conselleria de Medi Ambient. Aquest mes el Consell ha aprovat la seua llista de Llocs d'Interès Comunitari, els quals s'integraran en la Xarxa Natura 2000 –un compromís que emana de la directriu d'hàbitats de 1992–, quan dispose del vist i plau corresponent de la Comissió Europea.

Entre els 94 paratges inclosos, un es troba ben a prop de Terra Mítica. Es tracta del número 77: la serra Gelada i el litoral de la Marina Baixa.

Maria Josep Picó